

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Jobbágy Ügyvédi Iroda (4024 Debrecen, Kossuth u. 7. ügyintéző dr. Jobbágy Krisztina ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a dr. Papp Endre ügyvéd (1136 Budapest, Pannónia u. 22.) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen jogalap nélküli gazdagodás megtérítése iránt indított perében a Tolna Megyei Bíróság 17.G.40.100/2008/8. számú ítélete ellen a felperes 10. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint fellebbezési perköltséget.

A feljegyzett fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes 2005. március 4-én szerződést kötött az alperessel. Az alperes az általa intervencióra felajánlott, és a felperes által elfogadott intervenciók kukorica meghatározott raktárban való tárolását és a szerződésben meghatározott szolgáltatások teljesítését vállalta 2005. május 31.-ig. Az alperes a tárolási szerződés 5. pontjában meghatározott díjazásra tarthatott igényt. A raktározási díjat a felperes által kiadott teljesítésigazolás alapján jogosult számlázni. A raktározással és a tárolási kapacitás rendelkezésre bocsátásával kapcsolatban az alperes az árumozgás nélküli betárolásra havonta tonnánként 382 forint, a tárolásra havonta 359 forint/tonna, az első szállítójárműre történő

rakodástól függően differenciált díjtételeket alkalmazva a közúti árufuvarozással szállított intervenciós áru kitárolására 477 forint/tonna, vasúton szállított áru kitárolásáért 510 forint/tonna, uszályon történő áruszállítás esetén 612 forint/tonna, míg az árumozgás nélküli kitárolás esetén 293 forint/tonna nettó díjazást érvényesíthetett. A szerződés alapján az alperes az árut 2005. május 31.-ig szerződésszerűen tárolta, a minőség megóvásával kapcsolatos kötelezettségeit teljesítette. A felperes ezt követően az árut nem szállította el, ezért az alperes 2005. június 2-án írásban szólította fel az áru elszállítására. Közölte, hogy az árut a felelős őrzés szabályai szerint a felperes költségére és veszélyére tárolja tovább. A felperes 2005. június 15-én kérte, hogy az alperes járuljon hozzá a raktározási szerződés lejáratí idejének módosításához, szerződésmódosítás hiányában a felelős őrzés Ptk. 196. § szerinti rendelkezései szerint járjon el. Az alperes június 16-án írásban közölte a felperessel, hogy a tárolási szerződés meghosszabbítására nem lát lehetőséget. A raktározott áru elszállítására 2005. június 30-i határidőt kitűzve hivatkozott a Ptk. 197. § (1) bekezdésére. A felperes 2005. június 28-án arról tájékoztatta az alperest, hogy a Ptk. 197. §-a szerint tervezett jogszerű intézkedéseket tudomásul veszi.

Az alperes 2005. július 1.-én ismételten felszólította a felperest az áru elszállítására, azzal, hogy 2005. július 15-e után az árut kényszereladás útján értékesíti. A felperes július 14-én értesítette az alperest, hogy a 3450 tonna kukorica a T. Kft. fogadó raktárába „áttárolásra kerül”. 2005. július 1. és július 23. között a raktárból 3432,09 tonna kukoricát szállítottak el, a közúti árufuvarozást az alperes szervezte meg.

A felperes által kiállított teljesítési igazolások alapján kibocsátott számlák alapján a felperes összesen 6.272.814 forintot fizetett meg az alperesnek.

A felperes keresetében 9.369.190 forint és járulékai megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Keresetét később 1.208.670 forint + 25 % ÁFA, azaz 1.510.838 forint és kamatai megfizetésére leszállította. Arra hivatkozott, hogy a felelős őrzés időszaka alatt tárolási díjként leszámlázott és teljesített díjakkal a tároláson felül további kötelezettségek, szolgáltatások ellenértékeként kikötött összeget fizetett ki, az őrzéssel összefüggő tényleges költségek és a kifizetett összegek különbözete jogalap nélküli tartozatlan fizetésnek minősül, amellyel az alperes jogalap nélkül gazdagodott. A piaci tárolási díj ugyanis havi 248 forint/tonna + ÁFA volt, a kitárolási díj pedig 385 forint /tonna + ÁFA. A felperes arra hivatkozott, hogy a 2005. június-július és augusztus havi teljesítésekre kiadott intervenciós gabonaraktár teljesítési igazolásokat 2008. szeptember 8-án visszavonta. A már megszűnt kötelmi jogviszonyra tekintettel jogalap hiányában kiadott igazolások alapján az intervenciós raktározási szerződéssel járó, a raktározót terhelő objektív felelősségre figyelemmel meghatározott ellentételezésre csupán a termény fizikai megőrzése okán az alperes nem jogosult.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az alperes szolgáltatása és annak ellenértéke vonatkozásában a felek között ráutaló magatartással megállapodás jött létre, attól függetlenül, hogy az alperes csak

felelős őrzésre volt köteles. Az ellenérték kifizetéséig a felperes ellenszolgáltatást kapott, hiszen az áru tényleges raktározását az áttárolási ütemterv elfogadásával megrendelt kitárolását, és a fuvarozás megszervezését az alperes elvégezte, az alperesnek az ellenszolgáltatásra jogcíme volt. A gazdagodás kizárólag akkor lenne alaptalan, ha az alperesnek nem lenne olyan jogcíme, amely őt az előny megtartására feljogosítaná. A teljesítésigazolások a szerződéses jogviszony megszűnését követően általa elvégzett szolgáltatások tényének igazolására szolgáltak az ellenérték megjelölésével.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a 2005. március 4-én kukorica intervenciós tárolására határozott időre kötött szerződés 2005. május 31.-én megszűnt, a gabonát azonban a felperes nem szállította el. Az alperes a Ptk. 196. § (1) bekezdés szerinti felelős őrzéssel felmerült költségei megtérítésére tarthatott igényt. A felperes a termény átvételével a Ptk. 302. § a) pontja szerint késedelembe esett, így a 303. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel a késedelem kimentésétől függetlenül köteles az alperes felelős őrzéséből eredő költségei megtérítésére. A felek közötti jogviszony lényege a továbbiakban az alperes részéről az őrzési kötelezettség volt mindaddig, amíg a felperes a terményt tőle át nem vette. Az alperes az őrzés során gondoskodott a gabonakészlet minőségi és mennyiségi megőrzéséről. Az alperes felelős őrzés keretében végzett tevékenységének tényét és értékét a teljesítési igazolásokban maga a felperes határozta meg a korábbi szerződés díjtételeit alapul véve nem csupán az őrzés, de a kitárolás és az áttárolás során szükséges közúti fuvarozási tevékenység ellenértéke megállapítása során is. Nem volt akadálya annak, hogy a tárolási szerződés megszűnését követően a felek az őrizet költségét közösen megállapítsák. Az elsőfokú bíróság a felperes jognyilatkozatát tartalmazó teljesítési igazolások és az alperes által ezek alapján kibocsátott számlákat figyelembe véve vizsgálta, hogy a felek között létrejött-e megállapodás, és milyen tartalommal. Megállapította, hogy a felperes az őrzés tényleges költségei igazolásának megkívánása nélkül a teljesítésigazolásokban ajánlatot tett az igazolások tárgyát képező hónapokban teljesített tevékenység ellentételezésére, és azt elfogadva az alperes a csatoltan megküldött számlakitöltési tájékoztatónak megfelelő számla kibocsátásával a felperes által ajánlott összeget érvényesítette. A megállapodás létrejött, (Ptk. 205. § (1) bekezdés, 213. (3) bekezdés, 216.§ (1) bekezdés) és azt a felperes teljesítette. A felperes a teljesítésigazolásokban foglalt nyilatkozata a felelős őrzés költségeinek elszámolása körében kötelmi jogviszonyt keletkeztetett, ezért a perben a felperes a nyilatkozatainak sikeres megtámadása nélkül nem bizonyíthatta, hogy az alperes vele szemben kizárólag a számlával igazolt költségeit, vagy a piaci díjakra figyelemmel meghatározható költségei megtérítésére tarthatna igényt. A Ptk. 236.§ (2) bekezdése szerinti megtámadási határidőket a felperes elmulasztotta, így a 2008. szeptember 8-ai nyilatkozata a teljesítésigazolások érvényességét nem befolyásolta.

Az elsőfokú bíróság a felperest 350.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte. Az alperes és a képviselője között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött 930.000 forint + ÁFA megbízási díjat arra tekintettel, hogy a per a második

tárgyaláson érdemi döntés meghozatalával befejeződött, a rövid pertartalmú, hosszadalmas bizonyítási eljárás lefolytatását nem igénylő ügyben kifejtett ügyvédi tevékenység az első tárgyalást megelőzően, majd ezt követően készített előkészítő iratokban illetve az alperes tárgyaláson való képviselőjében valósult meg.

Az ítélet ellen a felperes jelentett be fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és a keresetnek adjon helyt. Arra hivatkozott, hogy az intervenciós raktározási szerződések alapján a raktározók kötelezettséget vállaltak az intervenciós készlet mennyiségi és minőségi megőrzésére, bármilyen okból bekövetkező hiány esetén pedig helytállási kötelezettséggel tartoztak. Ennek ellentételezéseként a raktározók a piaci árnál mintegy 40-50 %-kal magasabb tárolási díjra voltak jogosultak, amely magában foglalta a raktározással összefüggésben felmerülő valamennyi költséget. Az intervenciós árhoz képest lényegesen alacsonyabb piaci ár alátámasztására a felperes az elsőfokú peres eljárás során csatolta két független raktár díjszabályzatát.

A szerződés megkötését követően az alperes a Ptk. 196. § (1) bekezdésében rögzített felelős őrzői pozícióba került, amelyből következően kizárólag az őrzéssel összefüggésben felmerült tényleges költségei megtérítésére tarthatott volna igényt. A felperes a 2008. május 28-án kelt levelében felszólította az alperest a felelős őrzéssel összefüggő tényleges költségeinek igazolására, hiszen felelős őrként a szerződésben kikötött mértékű tárolási díjra nem volt jogosult.

Az alperes fellebbezésében azt kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és a felperest 750.000 forint + ÁFA, összesen 900.000 forint ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezze. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perköltség meghatározása során indokolási kötelezettségének nem tett megfelelően eleget. A 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 2.§ (2) bekezdés alapján a megállapodás szerinti ügyvédi munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a pertárgy értékével, vagy a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A bíróság döntését indokolni köteles. E jogszabály helyes értelme szerint a mérsékléshez nemcsak a második tagmondat szerinti valamelyik feltétel kell hogy fennálljon, hanem még valamilyen, az üggyel összefüggő indok, ami miatt egyáltalán felmerült a mérséklés. Ilyen indokot a kérelemhez kötöttség elvéből kiindulva a bíróság hivatalból nem is kereshet. Ha az ellenérdekű fél nem tesz észrevételt a pernyertes fél költségigényére, akkor a mérséklés nem is kerülhet szóba. A pertárgy értékével való aránytalanság nyilvánvalóan nem merül fel, hiszen az alperes által kért összeg a pertárgy érték 10 %-a + ÁFA összeg volt. Az ügyvédi tevékenységgel való aránytalanság pedig az alperes álláspontja szerint nem áll fenn, a fellebbezéshez mellékelte egy kimutatást, amely szerint az alperes jogi képviselője az üggyel 30 ügyvédi munkaórát foglalkozott, melynek ellenértéke 25.000 + ÁFA óradíj figyelembe vételével bruttó 900.000 forint. A bíróság figyelmen kívül hagyta az ügyvédi tevékenység egy részét.

A fellebbezések nem megalapozottak.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és abból érdemben helyes jogi következtetést vont le. A határozott idejű tárolási szerződés megszűnésével a felperes a Ptk. 302. § (2) bekezdése alapján késedelembe esett, és a tárolt kukorica az alperes felelős őrzetébe került. A Ptk. 303. § (2) bekezdés a) pontja, illetve a Ptk. 196. § (1) bekezdése alapján a felperes kötelezettsége volt az alperes felelős őrzésből eredő költségei megtérítése. A felelős őrzésből eredő költségek tényleges felmerülését és azok összegét a felelős őrzőnek kell igazolnia. Annak nincs jogi akadálya, hogy a jogszabályon alapuló őrzési kötelezettséggel kapcsolatosan megtérítendő költségek mértékéről a felek akár az őrzet fennállása alatt, akár annak megszűnése után megállapodjanak. Ilyen esetben a felek megállapodása az irányadó. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Ptk. 205. § (1) bekezdése illetve 216.§ (1) bekezdése alapján a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jöhet létre, és a szerződési akaratot ráutaló magatartással is kifejezésre lehet juttatni. Ha a költségek mértéke tekintetében a megállapodás létrejött, az az alapján kifizetett, a megállapodásnak megfelelő mértékű ellenszolgáltatás nyújtása nem jogalap nélkül történt, hanem a szerződés alapján. Ebben az esetben a Ptk. 361., 364. § szerinti jogalap nélküli gazdagodás szabályai nem alkalmazhatók.

Az elsőfokú bíróság helyesen mérlegelte a bizonyítékokat úgy, hogy adott esetben a felek között ráutaló magatartással szerződés jött létre, az alperesnek járó őrzési díj mértékére vonatkozóan. A felek egybehangzó akaratát tükrözi az, hogy a tárolási szerződés szerinti díjtételekre, és az így kiállítandó számlákra vonatkozó teljesítésigazolást a felperes kiadta, az alperes a kiállított számlákon azokat az összegeket tüntette fel, és a felperes a költségeket az alperesnek ki is fizette. Az alperes az őrzési kötelezettségének eleget tett, az őrzés költségeit illetően pedig a felek megállapodtak. Ez a megállapodás érvényes, azt a felperes nem támadta meg, ezért a kifizetett ellenszolgáltatást jogalap nélküli gazdagodás visszatérítése címén nem követelheti vissza.

A Pp. 75. § (1) bekezdése szerint perköltség - a törvényben meghatározott kivételeket nem tekintve - mind az a költség, ami a felek célszerű és jóhiszemű pervitelével kapcsolatban akár a bíróság előtt, akár a bíróságon kívül merült fel (előzetes tudakozódás és levelezés költsége, eljárási illeték, tanú és szakértői díj, ügygondnoki és tolmácsdíj, helyszíni tárgyalás és szemle költsége stb.). A (2) bekezdés szerint a perköltséghez hozzá kell számítani a felet képviselő ügyvéd, jogtanácsos illetve szabadalmi ügyvivő készkiadásait és munkadíját is.

Az ügyvédekről szóló 1988. évi XI. tv. 9. § (2) bekezdése szerint az ügyvédi megbízási díj szabad megállapodás tárgya. A fél tehát jogi képviselőjével tetszés szerinti munkadíj megfizetésében állapodhat meg, Ez azonban nem jelenti azt, hogy a megállapított munkadíj teljes összegét követelheti a pervesztes féltől. A 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése szerint a fél pernyertessége esetére igényelheti, hogy részére a bíróság az ügyvéd munkadíjának és

készkiadásainak címén kötelezze a pervesztes felet a fél és a képviselője között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött megbízási díj, valamint a fél által képviselője részére költségtérítésként megfizetett indokolt készkiadások együttes összegének megfizetésére. A rendelet 2. § (2) bekezdése alapján ugyanis a bíróság a munkadíj összegét indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a pertárgy értékével, vagy a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

Az alperes jogi képviselőjével a pertárgy értékének 10 %-át kitevő, 930.000 forint + ÁFA összegű munkadíjban állapodott meg.

A Pp. 78. § (2) bekezdése szerint a bíróság a perköltség felől hivatalból határoz. A 79. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perköltség összegét a fél által előadott és a szükséghez képest igazolt adatok figyelembevételével állapítja meg. A fél javára az általa felszámítottnál több perköltséget megállapítani nem lehet. Ebből következően a bíróság az IM rendelet 2.§ (2) bekezdése alapján a szerződésben kikötött munkadíjat az ellenérdekű fél kérelme nélkül, hivatalból is mérsékelheti.

Tévesen hivatkozik az alperes arra, hogy az elsőfokú bíróság indokolatlanul mérsékelte a kikötött munkadíjat. Az IM rendeletben említett indokolt eset akkor áll fenn, ha a kikötött munkadíj nincs arányban a pertárgy értékével, a jogvita bonyolultságával, a per előkészítése munkaigényességével, a beadványok mennyiségével, terjedelmével, a tárgyalások számával, idő igényével. Ezek a körülmények határozzák meg a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységet.

Helyesen ítélte meg az elsőfokú bíróság a perben elvégzett ügyvédi tevékenységet. Nyilvánvaló, hogy az alperest képviselő ügyvéd tevékenysége nem kizárólag az előkészítő iratok elkészítéséből, illetve tárgyalásokon részvételből állt, a jogi képviselő mindazt megtette, ami ezekhez szükséges volt (tanulmányozta az iratokat, elutazott a tárgyalásra, stb.). A perbeli képviselet ellátásához szükséges ügyvédi tevékenységet a Pp. 75. § (1) bekezdésében említett célszerűség és jóhiszeműség követelményét szem előtt tartva kell meghatározni, függetlenül attól, hogy a jogi képviselő állítása szerint hány órát töltött el az iratok tanulmányozásával és válogatásával. A nem bonyolult jogi megítélésű és tényállású ügyben az alperes és képviselője között létrejött szerződésben kikötött munkadíj a másodfokú bíróság álláspontja szerint is eltúlzott. Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte az alperes jogi képviselőjének tevékenységét, az ezzel arányos díjazást is helyesen határozta meg.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban felmerült perköltség megfizetéséről. A felperes fellebbezésében vitatott érték 1.450.400 forint, az alperes fellebbezésében vitatott érték 550.000 forint volt. Az ügyvédi munkadíjat a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg figyelemmel arra, hogy az alperes nem csatolt olyan közte és jogi képviselője között létrejött díjmegállapodást, amelyben megállapodtak a fellebbezési eljárásban fizetendő munkadíjról.

P é c s, 2009. október 7.

Dr. Veszeley Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ildikó s.k. bíró